

АДМІНІСТРАТИВНЕ ПРАВО І ПРОЦЕС; ФІНАНСОВЕ ПРАВО; ІНФОРМАЦІЙНЕ ПРАВО

DOI: 10.34015/2523-4552.2025.3.09

УДК 342.9:342.7

Безzubов Д. О.,

*доктор юридичних наук, професор,
академік Національної академії наук
вищої освіти України, провідний
науковий співробітник відділу проблем
державного управління та
адміністративного права Інституту
держави і права імені В. М. Корецького
Національної академії наук України
ORCID: 0000-0001-7183-5206*

АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВІ ГАРАНТІЇ ПРАВ І СВОБОД ЛЮДИНИ У СФЕРІ НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

Стаття присвячена комплексному дослідженню адміністративно-правових гарантій прав і свобод людини і громадянина у сфері національної безпеки в умовах воєнного стану. Визначено, що верховенство права та визнання людини, її життя і гідності найвищою соціальною цінністю залишаються основоположними орієнтирами діяльності держави навіть за умов обмеження окремих прав. Обґрунтовано, що саме адміністративне право забезпечує необхідну процедурну рамку для балансування інтересів державної безпеки та прав людини.

На основі аналізу конституційних положень, Закону України «Про національну безпеку України», Стратегії національної безпеки України та наукових напрацювань вітчизняних учених (В. Б. Авер'янова, О. В. Скрипнюк, Ю. С. Шемшученка, О. Ф. Андрійко) запропоновано концепцію «трьох К»: компетенції органів виконавчої влади у сфері безпеки, координації їх діяльності з інститутами громадянського суспільства та контролю за дотриманням прав і свобод людини. Показано, що без чіткого нормативного закріплення компетенцій, інституціоналізації форм координації та розвитку системи контролю будь-яка безпекова політика ризикує перетворитися на інструмент адміністративного свавілля.

Новизна дослідження полягає у формулюванні теоретичних засад нової наукової категорії – «юридична безпека», яка визначається як система правових і процедурних гарантій передбачуваності державних рішень, спрямованих на захист прав і свобод у сфері національної безпеки. У статті висунуто пропозиції щодо вдосконалення законодавчої бази, зокрема вне-

сення змін до Закону України «Про національну безпеку України» у частині закріплення процедурних гарантій, створення механізмів громадського контролю та запровадження обов'язкових адміністративних актів для оформлення обмежень прав і свобод.

Практичне значення статті полягає у можливості використання її висновків для підготовки законопроектних пропозицій, розробки адміністративних процедур діяльності військових адміністрацій і органів сектору безпеки та оборони, а також для вдосконалення наукових концепцій розвитку українського адміністративного права у контексті європейської інтеграції.

Ключові слова: адміністративне право, національна безпека, воєнний стан, права і свободи людини, компетенція, координація, контроль, верховенство права, юридична безпека.

Постановка проблеми. Проблематика забезпечення прав і свобод людини та громадянина в умовах воєнного стану належить до тих наукових і практичних питань, які у новітніх реаліях державотворення виходять на перший план. Українське суспільство опинилося у стані тотальної мобілізації ресурсів – військових, економічних, інформаційних, людських – заради збереження державності та протидії збройній агресії. Водночас визнання людини найвищою соціальною цінністю, закріплене у Конституції України, не втрачає своєї актуальності навіть у найскладніших історичних обставинах. Це зумовлює необхідність глибокого переосмислення механізмів адміністративно-правового регулювання у сфері національної безпеки, їх відповідності вимогам верховенства права та міжнародним стандартам.

В умовах воєнного стану неминує постає дилема: як поєднати ефективність державного реагування на безпекові загрози з гарантіями прав людини, які не можуть бути зведені нанівець навіть у кризові періоди? Саме адміністративне право, будучи провідною галуззю у сфері організації діяльності виконавчої влади, визначає рамку допустимих

обмежень, порядок їх застосування та гарантії захисту особи від свавільних рішень органів влади. Таким чином, питання адміністративно-правових гарантій у сфері національної безпеки набуває не лише прикладного, але й фундаментально-теоретичного значення.

Актуальність теми також підтверджується стратегічними документами. Стратегія національної безпеки України 2020 року (зі змінами 2025 року) проголошує пріоритетом безпеку людини, її життя, честі та гідності, що прямо відповідає європейським цінностям і стандартам прав людини. Закон України «Про національну безпеку України» визначає захист прав і свобод одним із ключових національних інтересів. Водночас у законодавстві ще бракує чіткої системи адміністративних гарантій, які б забезпечували реальну підконтрольність дій державних органів навіть за умов надзвичайних загроз. Саме це обумовлює наукову новизну дослідження – розробку концептуально цілісної моделі адміністративно-правових гарантій у сфері національної безпеки під час воєнного стану.

Практичне значення дослідження полягає у можливості ро-

зробки на його основі пропозицій до чинного законодавства, зокрема щодо вдосконалення Закону України «Про національну безпеку України», а також формування нових адміністративних процедур для військових адміністрацій, органів сектору безпеки та оборони. Це дозволить підвищити правову визначеність, мінімізувати ризик свавільних обмежень прав і зміцнити довіру громадян до державної влади в умовах воєнного стану.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. У національній правовій доктрині питання співвідношення національної безпеки та прав людини досліджували такі відомі науковці, як О. Скрипнюк, В. Авер'янов, І. Голосніченко, В. Бевзенко, В. Тимошчук, О. Андрійко. В їхніх працях послідовно наголошується, що права і свободи людини не можуть розглядатися як другорядні порівняно з безпековими інтересами держави; навпаки, саме гарантування прав особи становить зміст і ціль існування безпекової політики. Водночас акценти у дослідженнях різняться: від класичних конституційно-правових трактувань верховенства права – до сучасних адміністративно-правових концепцій «юридичної безпеки» та «правової визначеності».

У зарубіжній літературі проблема прав людини у контексті безпекових режимів також є предметом активного вивчення. Представники західної науки адміністративного права – Дж. Массінг, К. Шмітт, М. Фаррелл – у різні історичні періоди аналізували межі допустимих обмежень прав у кризових ситуаціях, наголошуючи на небезпеці зловживань владою. У сучасних працях з європейського права (зо-

крема, у дослідженнях, присвячених застосуванню ст. 15 Європейської конвенції з прав людини) робиться висновок, що навіть у випадку відступу від зобов'язань держави не можуть підривати саму сутність прав і свобод.

Попри значний масив наукових досліджень, в українській науці адміністративного права питання адміністративних гарантій прав і свобод у сфері національної безпеки досі не набуло системного опрацювання. Переважають або конституційно-правові, або безпекові підходи, тоді як комплексний адміністративно-правовий аналіз, що поєднував би процедурні, інституційні й доктринальні аспекти, залишається недостатнім. Саме заповнення цієї прогалини становить головне завдання пропонованого дослідження.

Методологія дослідження.

Методологічну основу статті становить поєднання класичних і новітніх підходів адміністративно-правової науки. Використано системний підхід, що дозволяє розглядати адміністративне право як цілісну систему норм і процедур, покликаних забезпечувати баланс між інтересами держави та правами людини. Порівняльно-правовий метод дає змогу зіставити українську практику з досвідом держав Європейського Союзу, США, Ізраїлю, які мають власні напрацювання у сфері захисту прав у кризових умовах.

Особливе місце у методології займає аксіоматичний метод, який дозволяє формувати дослідження на основі фундаментальних положень, що не потребують доведення і сприймаються як наукові «аксіоми» адміністративного права. У сфері національної безпеки такими

аксіомами виступають: верховенство права як універсальна рамка будь-яких правових рішень, навіть у воєнний час; непорушність ядра прав і свобод людини, які не можуть бути обмежені за жодних умов (право на життя, заборона катувань, право на людську гідність); пропорційність і правова визначеність як неодмінні вимоги до обмежень прав у сфері національної безпеки; тимчасовість та контрольованість будь-яких обмежень, запроваджених у зв'язку з воєнним станом.

Аксіоматичний метод дозволяє не лише виявити засадничі константи адміністративного права, а й оцінити, наскільки конкретні рішення органів сектору безпеки відповідають цим константам. Це, у свою чергу, створює можливість для побудови правових моделей, у яких система адміністративно-правових гарантій ґрунтується на непорушних принципах, а не на ситуативних компромісах. Водночас аксіоматичний метод надає дослідженню прогностичного виміру: якщо держава відступає від аксіом, то виникає ризик підриву довіри до права і делегітимації управлінських рішень у сфері національної безпеки.

Застосування аксіоматичного методу в даній роботі дозволяє розглядати захист прав і свобод не як «додаткову умову» функціонування держави у кризовий період, а як основоположний принцип, що визначає межі й зміст діяльності виконавчої влади та органів сектору безпеки. Таким чином, аксіоматичний підхід не тільки поглиблює наукову базу дослідження, але й формує ціннісну основу для модернізації національного законодавства.

Постановка завдання. Метою статті є комплексне дослідження адміністративно-правових гарантій прав і свобод людини і громадянина у сфері національної безпеки в умовах воєнного стану.

Виклад основного матеріалу. Адміністративне право в умовах воєнного стану виявляє свою глибинну природу як право організації та обмеження влади задля гарантування свободи. У цьому сенсі воно постає не лише як регуляторна система, але й як правова доктрина, що визначає межі допустимого втручання держави у сферу прав і свобод людини. Думки провідних українських учених – О. Шемшученка, В. Авер'янова, О. Скрипнюка, О. Андрійко – дозволяють стверджувати, що національна правова наука послідовно виходила з аксіоми: навіть у найгостріших умовах боротьби за державне виживання людина не втрачає статусу найвищої соціальної цінності, а обов'язок держави полягає у створенні дієвих правових гарантій від свавілля та неправомірних обмежень.

Сучасна концепція розвитку адміністративного права у сфері національної безпеки може бути окреслена як концепція «трьох К», яка уособлює три взаємопов'язані напрями: компетенції, координацію і контроль. По-перше, компетенції органів виконавчої влади в умовах воєнного стану мають чітко визначатися законом, бути обмеженими принципом пропорційності та правової визначеності. У цьому контексті варто згадати підхід В. Авер'янова, який послідовно підкреслював, що будь-яка компетенція не є абсолютною, а існує лише у си-

стемі публічно-правових обмежень і гарантій. Відповідно, органи виконавчої влади в сфері національної безпеки зобов'язані діяти виключно у межах наданих повноважень, а надмірне їх розширення без належного правового регулювання створює загрозу для прав людини.

По-друге, координація між органами виконавчої влади та громадянським суспільством є необхідною умовою демократичної легітимності рішень у сфері безпеки. Як слушно наголошував О. Скрипнюк, національна безпека не може розглядатися як виключно державна справа; вона є результатом взаємодії держави і суспільства, де останнє виступає не об'єктом, а партнером і співучасником безпекової політики. Це означає, що адміністративно-правові механізми мають забезпечувати інституційні форми такої координації: від діяльності громадських рад при органах влади – до механізмів електронної участі й публічного моніторингу. Особливо важливим це стає під час воєнного стану, коли суспільна єдність і довіра до держави виступають стратегічними ресурсами, без яких неможливе ефективне протистояння агресії.

По-третє, контроль за дотриманням прав і свобод людини і громадянина у сфері національної безпеки є ключовим елементом, що відрізняє правову державу від поліцейської. О. Шемшученко наголошував, що контроль у сфері публічного управління не є вторинним, а становить сутність демократичного врядування. Звідси випливає потреба у створенні розгалуженої системи контрольних механізмів: парламентського, судового, адміністративного та громадського кон-

тролю. Особливе місце належить інституту Уповноваженого Верховної Ради з прав людини, здатного здійснювати моніторинг обмежень прав під час воєнного стану та фіксувати випадки їх непропорційності чи свавілля. О. Андрійко послідовно обґрунтовувала значення адміністративного контролю як способу реалізації принципу підконтрольності виконавчої влади суспільству, і ця позиція є особливо актуальною сьогодні, коли баланс між безпекою і правами людини визначає не лише якість управління, але й перспективи європейської інтеграції України.

Концепція «трех К» не є абстрактною схемою, а відображає внутрішню логіку розвитку адміністративного права в умовах національної кризи. Компетенція, що не обмежена аксіомами верховенства права, неминуче перетворюється на свавілля; координація без участі суспільства стає формальністю, яка не забезпечує легітимності; контроль без реальних механізмів відновлення прав перетворюється на декларацію. Лише гармонійне поєднання цих трьох елементів здатне забезпечити ефективність національної безпеки та водночас зберегти фундаментальні права людини.

Таким чином, адміністративне право, спираючись на доктринальні положення національної науки, має трансформуватися у право стійкості, яке поєднує функцію оборони з функцією захисту прав. Саме у цьому – у формуванні дієвих компетенцій, у координації з громадянським суспільством і в реальному контролі за дотриманням прав і свобод – полягає сутність сучасних адміністративно-правових гарантій у сфері національної безпеки.

Адміністративне право в сфері національної безпеки має не лише прикладне, але й аксіологічне значення, оскільки воно визначає межі допустимого державного втручання у свободу людини. Конституція України у статтях 3 і 8 закріплює верховенство права як основу діяльності держави та визнає людину, її життя і гідність найвищою соціальною цінністю. Ця норма не втрачає своєї сили навіть у період воєнного стану, хоча стаття 64 Конституції допускає можливість тимчасового обмеження окремих прав. Закон України «Про правовий режим воєнного стану» встановлює процедури таких обмежень, однак не деталізує адміністративні гарантії від свавілля. Водночас Закон «Про національну безпеку України» у ст. 3 визначає захист прав і свобод громадян як пріоритет національних інтересів. Це створює концептуальну передумову для розвитку адміністративно-правових механізмів, які б поєднували безпекові завдання держави із гарантіями людини.

Як підкреслював В.Б. Авер'янов, адміністративне право покликане не лише «служити інтересам держави», але й «забезпечувати системну підконтрольність виконавчої влади суспільству через право» [1]. Саме у сфері національної безпеки цей принцип набуває особливого значення, адже масштабні повноваження органів виконавчої влади потребують чітких правових обмежень і процедурних гарантій. Без цього компетенція органів безпеки перетворюється на неконтрольований інструмент примусу. Тому концепція компетенції (перше «К» у моделі трьох К) має розглядатися як правава категорія, яка встановлює межі,

умови та підзвітність будь-яких владних повноважень.

О. Скрипнюк у своїх працях справедливо наголошував, що «безпека держави не може відриватися від безпеки людини, бо тоді держава втрачає свою ціннісну основу» [2]. Це означає, що навіть найширші компетенції органів виконавчої влади повинні реалізовуватися у світлі конституційного принципу пріоритетності прав і свобод. На практиці це вимагає внесення змін до Закону «Про національну безпеку України», зокрема через закріплення процедурних стандартів: оформлення будь-якого обмеження прав у вигляді адміністративного акта, зазначення його підстав, строків дії та порядку оскарження. Саме це здатне забезпечити правову визначеність і запобігти свавільному застосуванню владних повноважень.

У другому вимірі – координації (друге «К») – йдеться про взаємодію органів виконавчої влади з інститутами громадянського суспільства. Нинішня редакція Закону «Про національну безпеку України» визначає систему суб'єктів забезпечення безпеки, проте майже не відображає ролі громадянського суспільства. Натомість у Стратегії національної безпеки України (2020) проголошується принцип стійкості, який передбачає здатність суспільства адаптуватися до викликів і зберігати ефективність функціонування. Це фактично означає визнання суспільства партнером держави у сфері безпеки. О. Андрійко наголошувала, що «ефективність адміністративно-правового регулювання у сфері безпеки можлива лише за умови інституційної відкритості виконавчої влади та участі громадськості у контролі» [3]. Тому розвиток

координаційних механізмів має включати створення громадських рад при військових адміністраціях, унормування електронної участі, забезпечення публічної звітності органів сектору безпеки.

Окремої уваги заслуговує проблема контролю (третє «К»), яка є наріжним каменем сучасної адміністративно-правової доктрини. Як підкреслював О. Шемшученко, «правова держава без дієвого контролю – лише декларація, що приховує свавілля влади» [4]. У сфері національної безпеки контроль повинен мати багаторівневий характер: парламентський контроль через профільні комітети; судовий контроль шляхом перевірки законності актів; адміністративний контроль через спеціалізовані інспекції та внутрішній нагляд; громадський контроль через діяльність інститутів громадянського суспільства. Ключову роль при цьому відіграє інститут Омбудсмана, який, згідно з європейськими стандартами, є головним незалежним механізмом захисту прав людини у кризових ситуаціях. Запровадження таких механізмів, як адміністративні скарги на дії військових адміністрацій чи публічні звіти про обмеження прав, могло б істотно підвищити рівень довіри до органів влади і забезпечити прозорість їх діяльності.

Концепція «трьох К» фактично інтегрує нормативні засади та доктринальні підходи. Компетенції органів виконавчої влади мають бути чітко унормовані й обмежені принципами верховенства права; координація з громадянським суспільством забезпечує легітимність і сталість безпекової політики; контроль формує механізм гарантій прав і свобод у

найскладніших умовах. Таким чином, адміністративне право постає як право рівноваги між потребами національної безпеки та приматом прав людини. Його розвиток у цьому напрямі є не лише внутрішнім викликом, але й умовою європейської інтеграції України, яка передбачає узгодження правових механізмів із практикою Європейського суду з прав людини.

Висновки. Проведене дослідження дозволяє стверджувати, що сучасна система адміністративно-правових гарантій прав і свобод людини у сфері національної безпеки в умовах воєнного стану перебуває на етапі становлення. Вона базується на конституційних засадах і положеннях Закону України «Про національну безпеку України», проте поки що не має належного процедурного й інституційного наповнення. Відсутність чітких механізмів оформлення, оскарження і контролю за обмеженням прав призводить до зростання ризику свавілля і делегітимації управлінських рішень. У цьому контексті особливої ваги набуває концепція «трьох К» – компетенції, координації і контролю, яка здатна стати основою для формування нової моделі адміністративного права у сфері безпеки.

По-перше, компетенції органів виконавчої влади в умовах воєнного стану повинні бути максимально чітко унормовані. Необхідно закріпити у Законі «Про національну безпеку України» норму про те, що будь-яке обмеження прав і свобод здійснюється виключно у формі адміністративного акта з визначенням підстав, строку дії і порядку оскарження. Це забезпечить правову

визначеність і підконтрольність владних рішень.

По-друге, потребує розвитку механізм координації між органами виконавчої влади та громадянським суспільством. Доцільним є створення при військових адміністраціях та ключових органах сектору безпеки громадських рад з правом дорадчого голосу, запровадження обов'язкової публічної звітності щодо обмежень прав людини під час воєнного стану, а також унормування електронних механізмів участі громадян у прийнятті управлінських рішень.

По-третє, система контролю за дотриманням прав і свобод має бути розширена. Необхідно передбачити в Законі «Про національну безпеку України» окремий розділ про адміністративні гарантії прав людини у сфері безпеки, де закріпити: парламентський контроль (через спеціалізовані комітети), контроль Уповноваженого Верховної Ради з прав людини (з правом моніторингу обмежень), судовий контроль (з правом прискореного розгляду скарг на рішення органів сектору безпеки), а також форми громадського контролю (через звіти, аудити, незалежні моніторингові платформи).

У науковій площині доцільно розвивати концепцію «юридичної безпеки» як нового доктринального напрямку адміністративного права. Її сутність полягає у створенні системи правових і процедурних гарантій, що забезпечують передбачуваність державних рішень і мінімізують ризики свавілля. Вона має стати теоретичним підґрунтям для модернізації національного законодавства. Водночас концепція «трьох К» може слугувати методологічною моделлю для аналізу та оцінки ефективності адміністративно-правових механізмів у сфері безпеки.

Таким чином, розвиток адміністративного права у сфері національної безпеки повинен рухатися у двох взаємопов'язаних напрямках: удосконалення нормативної бази, зокрема Закону «Про національну безпеку України», шляхом введення процедурних гарантій, та формування нових наукових концепцій, які інтегрують досвід української і європейської правової науки. Це дозволить забезпечити справжню підконтрольність виконавчої влади, зміцнити довіру суспільства до держави та реалізувати стратегічний пріоритет – гармонійне поєднання безпеки країни з безпекою людини.

Список використаних джерел

1. Авер'янов В. Б. Адміністративне право України : академ. курс : у 2 т. / за заг. ред. В. Б. Авер'янова. К. : Юрінком Інтер, 2007. Т. 1 : Загальна частина. 592 с.
2. Авер'янов В. Б. Виконавча влада і адміністративне право. К. : Наук. думка, 2002. 305 с.
3. Андрійко О. Ф. Організаційно-правові засади контролю у сфері виконавчої влади. К. : Юрид. думка, 2012. 348 с.
4. Скрипнюк О. В. Конституційні засади національної безпеки України. К. : Наук. думка, 2018. 432 с.
5. Шемшученко Ю. С. Проблеми верховенства права у діяльності держави. К. : Юрид. думка, 2010. 276 с.

6. Голосніченко І. П. Адміністративне право України : підручник. К. : Факт, 2004. 544 с.
7. Бевзенко В. М. Адміністративне право України : сучасний стан і перспективи розвитку. К. : Юрінком Інтер, 2015. 384 с.
8. Тимошчук В. П. Адміністративна процедура та адміністративні послуги: зарубіжний досвід і пропозиції для України. К. : Факт, 2003. 440 с.
9. Конституція України : Закон України від 28 черв. 1996 р. № 254к/96-ВР (із змінами). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254k/96-vr> (дата звернення: 10.09.2025).
10. Про національну безпеку України : Закон України від 21 черв. 2018 р. № 2469-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2469-19> (дата звернення: 10.09.2025).
11. Про правовий режим воєнного стану : Закон України від 12 трав. 2015 р. № 389-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/389-19> (дата звернення: 10.09.2025).
12. Стратегія національної безпеки України «Безпека людини – безпека країни» : Указ Президента України від 14 верес. 2020 р. № 392/2020 (зі змінами). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/392/2020> (дата звернення: 10.09.2025).
13. Про затвердження плану заходів з реалізації Стратегії людського розвитку на 2021-2023 роки: Розпорядження Кабінету Міністрів України від 9 грудня 2021 р. № 1617-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua> (дата звернення: 10.09.2025).
14. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод від 4 листоп. 1950 р. (ратифікована Україною 17 лип. 1997 р.). URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_004 (дата звернення: 10.09.2025).
15. Європейський суд з прав людини. Практика застосування статті 15 Конвенції : огляд рішень. URL: <https://hudoc.echr.coe.int> (дата звернення: 12.09.2025).
16. Farrell M. Human Rights in the National Security Context. – Oxford : Oxford University Press, 2015. 368 p.
17. Massing J. Administrative Law and Security Regimes. – Berlin : Springer, 2012. 290 p.
18. Schmitt C. Politische Theologie. Vier Kapitel zur Lehre von der Souveränität. – München : Duncker & Humblot, 1922. 176 S.
19. Council of Europe. Guide on Article 15 of the European Convention on Human Rights. – Strasbourg : CoE, 2022. 58 p.
20. OSCE/ODIHR. Human Rights and Security: Guidelines for Lawmakers. – Warsaw : OSCE, 2020. 112 p.

Bezzubov Dmytro, Doctor of Law, Professor, Academician of the National Academy of Sciences of Higher Education of Ukraine, Leading Researcher of the Department of Public Administration and Administrative Law Problems V. M. Koretsky Institute of State and Law of the National Academy of Sciences of Ukraine
ORCID: 0000-0001-7183-5206

Administrative and Legal Guarantees of Human Rights and Freedoms in the Sphere of National Security Under Martial Law

The article is devoted to a comprehensive study of administrative and legal guarantees of human and civil rights and freedoms in the field of national security

under martial law. It is emphasized that the rule of law and the recognition of human life and dignity as the highest social value remain fundamental guidelines for the state, even when certain rights are subject to restrictions. It is substantiated that administrative law provides the necessary procedural framework to balance the interests of state security and human rights.

Based on the analysis of constitutional provisions, the Law of Ukraine "On National Security of Ukraine," the National Security Strategy of Ukraine, and the scientific achievements of Ukrainian scholars (V. Averianov, O. Skrypnyuk, Yu. Shemshuchenko, O. Andriyko), the article proposes the "three Cs" concept: competence of executive bodies in the field of security, coordination of their activities with civil society institutions, and control over compliance with human rights and freedoms. It is demonstrated that without clear normative regulation of competences, institutionalization of coordination forms, and development of control mechanisms, any security policy risks turning into an instrument of administrative arbitrariness.

The novelty of the research lies in the formulation of the theoretical foundations of a new scientific category – "legal security," defined as a system of legal and procedural guarantees of the predictability of state decisions aimed at protecting rights and freedoms in the sphere of national security. The article also puts forward proposals for improving the legislative framework, in particular amendments to the Law of Ukraine "On National Security of Ukraine" regarding procedural guarantees, creation of public control mechanisms, and mandatory adoption of administrative acts to formalize restrictions of rights and freedoms.

The practical significance of the article lies in the possibility of using its conclusions for drafting legislative proposals, developing administrative procedures for the activities of military administrations and security sector bodies, as well as for improving scientific concepts of the development of Ukrainian administrative law in the context of European integration.

Keywords: *administrative law, national security, martial law, human rights and freedoms, competence, coordination, control, rule of law, legal security.*